

Arteria Brachialis Varyasyonları

Dr. Ahmet ÇİMEN*
Ass. A. Orhan MAĞDEN**

ÖZET

Bir olgu nedeniyle a. brachialis varyasyonları gözden geçirilmiştir. Normalde a. brachialis dirsek ekleminde a. radialis ve a. ulnaris'e ayrılır. Olgumuzda ise a. radialis kalın bir arter olarak a. brachialis başlangıcında çıkmakta ve a. brachialis ön kolda a. ulnaris olarak devam etmektedir.

SUMMARY

Variations of the Brachial Artery

In this article, a case with the brachial artery variation has been presented and other variations of the brachial artery were reviewed. Normally, the brachial artery divides into radial and ulnar arteries in the cubital fossa. In our case, the radial artery has arisen from the axillar artery at beginning of the brachial artery. The brachial artery also was continuing as the ulnar artery in forearm.

A. axillaris, m. teres major'un alt kenarında a. brachialis olarak devam eder. Dirsek ekleminin 1 cm kadar üstünde veya altında a. ulnaris ile a. radialis'e ayrılır. Kolda deri, fascia superficialis ve fascia profunda ile örtülüdür. Dirsekte, lacertus fibrosus arterin önünde yer alır ve arteri v. mediana cubiti'den ayırır. N. medianus, a. brachialis'i dıştan içe doğru m. coracobrachialis'in insersiyon noktası yakınlarında çaprazlar^{1,2,3}.

Disseksiyon çalışmaları sırasında sağ a. brachialis varyasyonunun görülmesi; kol ve önkolun beslenmesinde büyük klinik önemi olan bu arter ile ilgili varyasyonların tekrar gözden geçirilmesine neden olmuştur.

* Bursa Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Kürsüsü Öğretim Üyesi

** Bursa Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Kürsüsü Asistanı

OLGU

Disseksiyon çalışmalarında regio brachii anterior incelenirken, a. axillaris'in son yan dalını verdikten sonra iki artere ayrıldığı görülmüştür (Resim 1). Daha sonraki disseksiyonlarda bu dalların ön kol ile elde a. radialis ve a. ulnaris olarak kendi alanlarında dağıldıkları gözlenmiştir. İki dal arasında birleştirici dallara rastlanmamıştır. Normalde a. brachialis'in yan dalı a. profunda brachii ile a. ulnaris'in yan dalı olan a. interossea communis'in aynı arter'den kol ve önkolda ayrıldıkları saptanmıştır. Olguyu tartışabilmek için a. axillaris'in devamı olan iki arterden adı geçen yan dalların çıktığı artere a. brachialis, diğerine a. radialis demek doğru olacaktır kanısındayız.

Resim: 1

*A. brachialis'de varyasyon. 1) A. radialis, 2) A. brachialis,
3) A. profunda brachii*

TARTIŞMA

Olgumuzda a. axillaris birbirine eşit kalınlıkta iki dala ayrılmakta ve iki dal a. ulnaris, a. radialis olarak kendi dağılma alanlarının beslenmesini sağlamaktadırlar.

A. brachialis'in sık görülen varyasyonları aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

1. A. brachialis önce iki truncus'a ayrılır. Daha sonra bu iki arter tekrar birleşebilir.
2. Normalden daha yukarıda a. radialis, a. ulnaris ve a. interossea communis olmak üzere üç dala ayrılabilir.
3. A. radialis çok önceden ayrılır. Arterin diğer kolu ise a. ulnaris ve a. interossea communis'i verir.

4. A. brachialis'den önce a. ulnaris ayrılabilir. Arterin diğer kolu a. radialis ve a. interossea communis olmak üzere iki dal verir. Bu varyasyon şeklinde a. ulnaris kolun fleksor-pronator grup kaslarının altında veya üstünde seyredebilir^{1.4}.
5. A. brachialis yerine gelişmiş iki arter olabilir. Arterlerden biri yüzeyseldir. Diğeri ise a. brachialis'e benzer konumdadır ve n. medianus yüzeysel olarak arteri çaprazlar. Derinde uzanan arter a. brachialis'in devamı olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle yüzeysel arter seyrine ve önkoldaki dallarına göre a. radialis superficialis, a. ulnaris superficialis veya a. mediana superficialis gibi isimler alabilir. Yüzeysel arterler genellikle tek taraftadır. Bazen her iki kolda da olabilir. A. brachialis'in bu varyasyonunun değişik bir şekli olarak a. ulnaris ve a. radialis yüzeysel arter'in dalları olabilir. O zaman yüzeysel artere a. brachialis superficialis denir.

Derinde yer alan arter ise a. interossea communis olarak devam eder².

Bu varyasyon şekillerine göre olgu 3. grup varyasyon'a andırmaktadır. Fakat, a. interossea communis uç dal olmaktan çok bir yan dal durumundadır.

Kanımızca olguda görülen durum daha değişik bir varyasyondur. A. radialis, a. brachialis'in yan veya uç dalı olmayıp, a. brachialis başlangıcında kalın bir dal olarak a. axillaris'den ayrılmaktadır. A. axillaris'in devamı olan a. brachialis ise kol- da dallarını verdikten sonra fossa cubiti'de a. ulnaris olarak devam etmektedir. Buna göre a. brachialis'in bu dallanma şeklinin değişik bir varyasyon olarak kabul edilebileceği sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

1. ARWICK, R., WILLIAMS, P. : Gray's Anatomy. Longman Ltd London. 1973, p. 649.
2. HOLLONSHEAD, W.H.: Textbook of Anatomy. Hoeber Co. Minnesota. 1967, p. 224.
3. ULUTAŞ, İ.: Anatomi, Dolaşım Sistemi ve İç İfraz Bezleri. E. Ü. Matbaası, Bornova. 1977, s. 111.
4. ANSON, B.J.: Mc VAY, C.B.: Surgical Anatomy W.B. Saunders Co. Philadelphia, London, Toronto. 1971, p. 976.